

1. A források és saját ismereteid alapján írd le az iszlám vallás fő jellemzőit! Ezek hogyan segítették a vallás gyors terjeszkedését?

Az iszlám vallás Kr.u. VII. században alakult ki az Arab-félszigeten, amely ekkor még teljesen széttagolt volt az ott élő beduin törzsek által.

A vallás megalapítója és Prófétája Mohamed. Ő volt az, aki Allah kinyilatkoztatásain keresztül leírta az iszlám vallás hitelveit. A vallás egyik legfontosabb eleme az öt alapelv (Allah imádata, napi ötszöri ima, Ramadan havi böjt, alamizsnaosztás, zarándoklat). Ezek a hitelvek törvényerejűek voltak. Az iszlám vallás terjedésének felgyorsulását Kr.u. 622-re datáljuk, amikor is Mohamed „elmenekült” Mekkából Medinába. Ez az iszlám időszámítás kezdete is. Az új vallás által az eddig tagolt arab világ egyesült, így egy erős állam jött létre, amely hamarosan nagy hódításokba kezdett. Ehhez nagyban hozzájárult a környező népek, mint a bizánci és perzsa birodalom belső gyengesége. Továbbá a meghódított területeken élő elnyomott lakosság is jól fogadta őket, mert vallási szempontból toleránsabbak voltak.

Egy évszázad múlva már Európában hódítottak, elfoglalták egész Hispániát, míg végül Martell Károly 732-ben megállítja őket Poitiers-nél. Ezen hódítások során tudták az iszlám vallást is terjeszteni.

2. Hogyan segítette elő a merkantilizmus XIV. Lajos abszolutizmusát?

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	T: A vizsgáló a XVII. századi Franciaországról a merkantilizmus fényében. Bemutatja a merkantilista gazdaságtan elméletét és leírja milyen hatást gyakorolt ez az akkori francia gazdaságra	4
Tájékozódás térben és időben	M: A témát elhelyezi a térben és az időben. T: Térbeli elhelyezésként a diák leírja, hogy a merkantilizmus Franciaországból indult, időbeli elhelyezésként pedig a XVII. századot nevezi meg, mivel ekkor indult el ez a gazdasági irányzat	4
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgáló helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat. T: Használja az alábbi általános fogalmakat (pl.: merkantilizmus, vám, aktív külkereskedelmi mérleg, nemesércek, abszolutizmus, napkirály stb.)	4
Források alkalmazása	M: A válaszba beépülnek a mellékletekből kibontható információk s belőlük a vizsgáló következtetéseket von le. T: A források segítségével definiálja a merkantilizmus fogalmát T: A második szöveges forrás alapján T: A kép alapján a diák megemlíti, hogy a merkantilizmus megalkotója Jean-Baptiste Colbert	4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A diák kifejti, hogy hogyan hatott a merkantilizmus eszméje a XVII. századi Franciaországra.	6

	T: Az abszolutista állam fenntartása igen költséges és ez különösen igaz volt XIV. Lajos király fényes udvarára (pl.: Versailles) T: Új gazdaságpolitikát kellett bevezetni, nehogy az elszegényedjen az állam T: Jean-Baptiste Colbert megalkotott merkantilizmusa lett a megoldás az francia állam anyagi gondjaira T: A merkantilizmus az államot gazdasági egységként kezeli. Az elv fő célja a nemesfémek benntartása a francia gazdaságban, tehát az aktív külkereskedelmi mérleg fenntartása (amikor az export nagyobb, mint az import). T: Egyes iparcikkek importját lecsökkentették, mivel ezeket a termékeket országon belül is meg tudták termelni. Ezt olyan vámok bevezetésével érték el, amelyek mellett már nem volt érdemes behozni az adott árucikkeket az országba. T: A termelési technológia fejlesztésével megpróbálták növelni az exportot, mivel a jobb minőségű termékeket könnyebb volt eladni a külföldi piacon. T: A belső piacot is serkentették, mivel a belső vámokat eltörölték és fejlesztették az infrastruktúrát. T: Támogatták a manufaktúrák alapítását T: Ezen intézkedés hatására a XVII. századi francia gazdaság felvirágzott, mellyel már tudták finanszírozni az abszolutista rendszerből adódó óriási állami kiadásokat.	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	T: A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. T: Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. T: A tanuló megállapításai árnyalt elemzőképességről tanúskodnak T: A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	2
Összpont	Osztószám: 2	24
Elérhető pontszám	12	

3. A források és a tanultak alapján mutasd be a tatárjárás következményeit Magyarországon.

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A diák az 1241-42-ig tartó tatárjárás következményeit fejti ki.	4
Tájékozódás térben és időben	M: A témát elhelyezi a térben és az időben. T: A tartárjárás időbeli elhelyezése: 1241-42-ig T: A tartárjárás térbeli elhelyezése: Magyarország	4

Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat. T: A diák helyesen használja és megmagyarázza a kor fogalmait, illetve kifejezéseit: pl. kánválasztás, kövár, szekértábor, etnikai összetétel, kunok, telepítések, demográfia, királyi birtokállomány	4
Források alkalmazása	M: A válaszba beépülnek a mellékletekből kibontható információk s belőlük a vizsgázó következtetéseket von le. T: Rogerius énekeiből a diák következtet a tatárok által végzett pusztításra T: A Képes krónika forrásai szerint az éhínség több emberrel végzett, mint a háború T: A tankönyvi szöveg alapján a diák ismerteti a tatárjárás konkrét hatásait (a számadatokat is felhasználva)	4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A diák kifejti, hogy milyen hatással volt a tatárjárás Magyarországra. T: A tatárjárásnak 1242. márciusában lett vége. A tatárok hirtelen kivonultak az országból. Nem lehet pontosan tudni miért (1. ez taktikájuk része volt; 2. Ögödej nagykan halála→új kánválasztás) T: A tatárok kivonulása után IV. Béla királyunk elkezdte az ország újjáépítését. T: Visszahívta a kunokat. Az elnéptelenedett területekre betelepültek különböző népcsoportok. Felvidékre csehek és morvák, a nyugati határ menti területekre német telepesek (hospesek), Erdélybe pedig a románok költöztek be. T: A király politikájának is gyökeresen változnia kellett. Eddig a király birtokában lévő földállományt növelte, most pedig ő maga is arra kényszerült, ami ellen küzdött: földek osztogatása a báróknak. T: Ezen földadományokért cserébe a király kövárak építésére (az ilyen típusú várakkal nem bírtak megbirkózni a mongolok) és páncélos seregek felállítására kötelezte a földesurakat. T: Megépítették Visegrád és Buda várát T: A tatárjárás következményeként új szövetségeket kellett találni (mivel Európa és a pápa is magunkra hagyott minket, feltehetően az invazivitúra háborúval voltak elfoglalva). IV. Béla azzal a halicsi fejedelemmel kötött szövetséget, aki korábban sikeresen harcolt a tatárok ellen. T: Megerősíti a szerviensek jogait azért, hogy rájuk tudjon támaszkodni a bárókkal szemben. T: A király nagyon támogatta a városokat. Rájuk is támaszkodhatott. Kiváltságokkal látta el őket.	6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	T: A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.	2

	T: Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. T: A tanuló megállapításai árnyalt elemzőképességről tanúskodnak T: A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	
Összpont	Osztószám: 2	24
Elérhető pontszám	12	

4. A források és saját ismereteid alapján foglald össze első szent királyunk István államalapító tevékenységét! (16 pont)

István 997-1000 között fejedelemként uralkodott Magyarországon, majd 1001-1038-ig pedig ő lett az ország első királya. Feladata továbbvinni apja örökségét, aki megpróbálta beintegrálni Magyarországot Európába azáltal, hogy megpróbált csatlakozni a nyugati keresztény világhoz.

István első dolga hatalmának megszilárdítása volt. Ellenfele Koppány volt, aki a szeniorátus elve alapján Géza utódja lett volna, viszont Európában a primogenitúra elve alapján ment az öröklődés így az elhunyt fejedelmet fia, István követhette a trónon. Koppány ebbe nem nyugodott bele. A helyzetet súlyosbított, hogy Koppány a pogány vallást támogatta. Kettőjük harcából István került ki győztesen. Szintén konfliktusba keveredett apósával az erdélyi Gyulával, akit letaszított trónjáról, de életét megkímélte. Az utolsó fontosabb harcát Ajtonnyal vívta, aki a Temesköz ura volt, de ellene is győzedelmeskedett. Így leszámolt minden ellenfelével, ezzel megteremtve a belső rendet.

A következő feladata a kereszténység megszilárdítása volt az országban. Ennek érdekében fontos törvényeket hozott. Ilyen például a kötelező egyházi tized fizetéséről szóló törvény, amely a keresztény egyház anyagai biztonságát akarta garantálni. A forrásban is olvasható, templomok építését tette kötelezővé tiz falunként, valamint szigorúan büntette azt, ha valaki vasárnap nem ment el templomba. Emellett szigorúan büntette a pogány módon élőket. A forrásban található törvényekben láthatjuk, hogy István idején már lehetőség nyílt a földek szabad örökítésére.

Fontos intézkedéseikhez tartozik a vármegyerendszer kialakítása. Ezt a rendszer a frank birodalom berendezkedéséhez hasonlóan alakította ki. A forrásban lévő ábrán láthatjuk, hogy a vármegyék élén az ispánok állnak, akiket a király nevez ki. Őket helyettesítik az alispánok. A vármegye legfontosabb szerve a közgyűlés, amely napi ügyekben döntött és a fontosabb vármegyei tisztségviselőket is ez a szerv választotta (kivételez az ispán).

István uralkodása során sikeresen lefektette egy új Európai állam alapjait, így jogosan hívhatjuk Magyarországot államalapítójának.

5. A források és saját ismereteid alapján mutasd be Hunyadi János törökökkel vívott harcait! Használd az atlaszt is.

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A diák az 1241-42-ig tartó tatárjárás következményeit fejt ki.	4
Tájékozódás térben és időben	M: A témát elhelyezi a térben és az időben. T: Hunyadi János harcait a törökökkel elsősorban 1441-1456-ig vívta Magyarországon és a Balkánon egyaránt.	4

Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat. T: A diák helyesen használja és megmagyarázza a kor fogalmait illetve kifejezéseit: kormányzó, zsoldos, keresztes sereg, hajózár, téli hadjárat, szultán, janicsár, ruméliai hadtest stb.	4
Források alkalmazása	M: A válaszba beépülnek a mellékletekből kibontható információk s belőlük a vizsgázó következtetéseket von le. T: Az első szöveges forrás alapján a diák leírja a várnai csata eseményeit T: A második szöveges forrás alapján a diák ír a Nándorfehérvári diadalról T: Az első képi forrás kapcsán a diák megemlíti a nándorfehérvári hőst Dugovics Tituszt T: A forrás második képének elemzése alapján a diák leírja, hogy csata szárazföldön és vízen is folyt	4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A diák ismerteti Hunyadi János harcait a törökkel. T: Az első komolyabb győzelme 1441-ben aratta, ezután jött a hosszú hadjárat ötlete T: A hosszú hadjárat célja a Balkán-félsziget felszabadítása és a török kiűzése Európából T: Európa és a pápa sem segített nekünk, de a pápai propagandának köszönhetően számos nyugat európai önkéntes csatlakozott a sereghez, amely 35 ezer főre duzzadt. T: Számos győzelmet arattak, de egyik sem volt olyan nagy csata. A csapatok utánpótlását a helyi lakosokból verbuválódott önkéntes csapatokból oldották meg. T: A célt Drinápoly elfoglalását nem érték el, de igen kedvező békét ajánlott a szultán. (Szendrőd, Galambóc visszaadása) T: A nyugati uralkodók és a pápa is a béke elutasítására kérte I. Ulászlót. Hosszú gondolkodás után 1444-ben aláírták a 10 évre szóló Drinápolyi békét, viszont ezzel egy időben elindult a törökök elleni harc. T: A várnai csatában súlyos vereséget szenvedtünk és I. Ulászló királyunk is életét vesztette a csatában. T: Ezután 1446 júniusában Hunyadi kormányzóvá választották V. László kiskorúságáig. T: 1448-ban a második rigómezei csatában újabb vereséget szenvedett Hunyadi T: 1453-ban Hunyadi kormányzóságát megszüntették, így V. László vette át az ország	6

	irányítását T: 1453-ban a török elfoglalta Konstantinápolyt, lehetett sejteni, hogy megint mi jövünk. T: 1456-ban jött el a déli végvárrendszer egyik kulcspontjának számító vár Nándorfehérvár ostroma T: A vár kapitánya Szilágyi Mihály Hunyadi is ott volt, Kapisztrán János pedig kb. 18 ezer kereszttest tudott összegyűjteni. T: A döntő összecsapásra 1456. július 21-én került sor. A magyar védők folyamatosan visszaverték a török támadásokat. Dugovics Titusz áldozata is kellett a győzelemhez. Végül a magyarok győztek. T: A győzelem után pestis járvány tört ki, aminek következtében Hunyadi János is életét veszítette.	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	T: A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. T: Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. T: A tanuló megállapításai árnyalt elemzőképességről tanúskodnak T: A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	2
Összpont	Osztószám: 2	24
Elérhető pontszám	12	

6. Az alábbi feladat az Erdélyi Fejedelemséggel kapcsolatos. Mutasd be a fejedelemség vallási és etnikai sokszínűségét a források és saját tudásod alapján.

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	Alapvetően Erdély etnikai, vallási, valamint közjogi helyzetét mutatja be a 16-17. században. A forrásokat beleépíti az esszébe, és következtetéseket von le belőle.	8
Tájékozódás térben és időben	M: A témát elhelyezi a térben és az időben. T: Erdélyt, valamint Erdély és Magyarország helyzetét mutatja be a XVI-XVII. században	4
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgáló helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat. T: A diák helyesen használja és megmagyarázza a kor fogalmait illetve kifejezéseit: Partium, kápolnai únió, tordai egyezmény, szászok, székelyek, gyalui egyezmény, unitáriusok, antitrinitáriusok, Diploma Leopoldium	4
Források alkalmazása	M: A válaszba beépülnek a mellékletekből kibontható információk s belőlük a vizsgáló következtetéseket von le. T: Az első szöveges forrás alapján a diák ír a tordai országgyűlésről T: Az első táblázatból a diák leelemzi, hogy a	8

	különböző nemzetiségűek, milyen vallást vallanak magukénak T: A második szöveges forrás alapján a diák ír a Diploma Leopoldiumról T: A második táblázat elemzésével a diák kifejti a nemzetiségek elhelyezkedését Erdélyen belül	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A diák ismerteti Hunyadi János harcait a törökkel. T: A téma előzményéhez tartozik, hogy - A tatárjárás után Károly Róbert idején a szászok és románok betelepültek. - Kápolnai unió: a három erdélyi nemzetiség nemeseinek szövetsége 1437-ben - 1541-ben az ország három részre szakadt → Erdély független T: Európában egyedülálló módon bevezették a vallásszabadságot T: A tordai országgyűlésen ezt a jogot meg is erősítették (1557) T: A forrásban lévő táblázatok pontos és részletes elemzése T: A reformáció Erdélyben is elterjedt, itt 4 vallás vált jellemzővé. T: A Diploma Leopoldium részletes elemzése, kiemelve a legfontosabb dolgokat: székelyek adómentessége, vallásszabadság	10
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	T: A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. T: Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. T: A tanuló megállapításai árnyalt elemzőképességről tanúskodnak T: A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	8
Összpont	Osztószám: 2	42
Elérhető pontszám	21	

7. A források és saját ismereteid alapján világíts rá, hogy milyen célokat tűztek zászlajukra a nemzetiségek az 1848/49-es szabadságharc idején!

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés		4
Tájékozódás térben és időben	M: A témát elhelyezi a térben és az időben. T: A diák a feladatot időben 1848/49-ben, térben pedig Magyarországra helyezi el.	4
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat. T: : A diák helyesen használja és megmagyarázza a kor fogalmainak illetve kifejezéseit : (Pl.:	4

	nemzetiségek, nyelvhasználat joga, autonómia, nemzetgyűlés stb.)	
Források alkalmazása	M: A válaszba beépülnek a mellékletekből kibontható információk s belőlük a vizsgáló következtetéseket von le. T: Az első szöveges forrásból a diák levonja azt a következtetést, hogy magyar vezetés nem hajlandó elismerni semmilyen más nemzetet az országon belül. T: A második forrásból kiindulva a diák következtet a nemzetiségi törekvésekre T: A harmadik szöveges forrást felhasználva a diák ír az elfogadott nemzetiségi törvényről	4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A diák ismerteti a nemzetiségek céljait a 1848/49-es szabadságharc alatt. T: A márciusi forradalom a nemzetiségekben is lelkesedést váltott ki, az áprilisi törvények rájuk vonatkozó pontjai: jogkiterjesztés, jobbbágyfelszabadítás. T: Megfogalmazódtak a nemzetiségi követelések: anyanyelv használatának joga, autonóm terület, saját nemzetgyűlés. Ezeket a magyarok elutasították. T: A bécsi udvar ígéretett, hogy a nemzetiségeket a magyarok ellen hangolja T: A horvátokkal volt a legnagyobb konfliktus, ami viszont meglepő volt, mivel nekik eddig is kiemelkedő jogaik voltak. T: A szabadságharc során a nemzetiségek ellenünk voltak, olyan szinten, hogy a támadást is a horvát bán Jellasic indította meg 1848.szeptember 11-én. T: Ferenc József nem teljesítette az ígéreteit→ megbékéli tárgyalások a magyarok és a nemzetiségek között T: A szerbekkel elakadt a tárgyalás, mert mi elutasítottuk a területi autonómiájukat T: A románokkal sikerült egy szerződést aláírni 1849.július 14-én→ magyar-román megbékélési tervet T: A Szegeden ülésező országgyűlés 1848.július 28-án elfogadta a nemzetiségi törvényt, amely széleskörű nyelvhasználatot biztosított a nemzetiségeknek, valamint kimondta a zsidó emancipáció elfogadását T: Ez azonban már késő volt. A magyarok és nemzetiségek viszonyát már nem lehetett rendezni, a későbbiekben pedig ez komoly problémát okozott nekünk.	6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	T: A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. T: Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom	2

	logikus kifejtését szolgálja. T: A tanuló megállapításai árnyalt elemzőképességről tanúskodnak T: A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	
Összpont	Osztószám: 2	24
Elérhető pontszám	12	

8. A feladat a dualizmussal kapcsolatos. Mutasd meg a dualizmus társadalmát, rétegződését! térj ki a kettős társadalomszerkezet bemutatására.

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés		8
Tájékozódás térben és időben	M: A témát elhelyezi a térben és az időben. T: A kegyezés 1867-ben történt, amely gyökeresen megváltoztatta Magyarország és Habsburg birodalom életét is.	4
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat. T: A diák helyesen használja és megmagyarázza a kor fogalmainak illetve kifejezéseit : (Pl.: kegyezés, dualizmus, társadalom, demográfia, arisztokrácia, polgárság, munkások stb)	4
Források alkalmazása	M: A válaszba beépülnek a mellékletekből kibontható információk s belőlük a vizsgázó következtetéseket von le. T: Az első szöveges forrás segítségével a diák leírja a kegyezés rövid távú hatásait T: Az első ábrát értelemszerűen elemzi a diák T: A második szöveges forrás alapján a diák bemutatja az Osztrák Magyar Monarchia társadalmát T: A forrásban található diagram alapján a diák bemutatja a XX. század eleji magyar társadalom szerkezetét.	8
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A diák bemutatja az 1867-es kegyezés utáni társadalmat. T: 1867-ben megkötötték a kegyezést, melynek értelmében létrejött az Osztrák Magyar Monarchia (OMM) T: A dualizmus korának társadalmát más néven torlódó társadalomnak szoktuk hívni. T: Együtt mellett élt egy újonnan kialakuló polgári társadalom és a régi feudális társadalom maradványa. T: A feudális érsz felépítése: Nagybirtokosok: - <i>Arisztokrácia:</i> • kb. 800 család • jelentős politikai szerep (felsőház)	10

	• nagy gazdasági szerep is • kasztszerűen elkülönülő életmód - <i>Vagyonos középnemesség:</i> • kb. 1000 család • 1000-2000 holdas birtokállomány • jelentős politikai szerep <u>Történelmi középosztály:</u> - <i>Polgárosodó nemesi középbirtokosok:</i> • korszerűsítették a birtokaikat - <i>Dzsentrík:</i> • fontos szerep az államigazgatásban • a hadsereg tiszti karában fontos szerepek • gyakori az egyházi pálya is - <i>Birtokos parasztság:</i> • megközelítőleg 7 millió fő • gazdag parasztság: aki nem végzett fizikai munkát • Közép és kis parasztság: akkora birtokuk van , amelyből még éppen meg tudnak élni • törpebirtokosok: Sokszor bérmunkásként kénytelenek dolgozni <u>Alsó rétegek:</u> - <i>Szegényparasztság- agrárproletárok:</i> • summások • napszámosok • kubikusok	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	T: A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. T: Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. T: A tanuló megállapításai árnyalt elemzőképességről tanúskodnak T: A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	8
Összpont	Osztószám: 2	42
Elérhető pontszám	21	